

© Editura EIKON

IBDIS | We know
books

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COMNEA, VICTORIA

Craiu de verde / Victoria Comnea. - București :
Eikon, 2025

ISBN 978-606-49-1559-7

821.135.1

Design: Ada Atănăsoaei
Editor: Valentin Ajder

VICTORIA COMNEA

CRAIUL DE VERDE

E I K O N
București, 2025

LBRIS

We know
books

CUPRINS

Craiul de verde	7
Un spectacol insolit	107
Poetul damnat	169

PERSONAJE

Pantazi
Pașadia Măgureanu
Pirgu Gore, Gorică
Mateiu, student
Maiorică Arnoteanu
Elvira Arnoteanu
Fetele Arnoteanu: Mima, Tita, Ilinca (16 ani)
Pena Corcodușa (bătrână)
Pena Corcodușa (tânără)
Serghie Leuchtenberg-Beauharnais (iubitul Penei
Corcodușa la tinerețe)
Poponel
Rașela Nachmansohn
Mișu (soțul Rașelei)
Negustoreasa
Iancu Mitan
Menajera
Slujnica Ilincăi
Feciorul bătrân
Femeia cu vâl roșu
Femeia cu vâl alb
Femeia cu vâl verde
Bătrâna nebună
Țiganca oarbă
Angelina
Țărancă în negru
Proprietăreasa
Ionuț

Figurație: patronul unui birt, băiatul cu șorț, clienți, lăutari, pompieri, vardiști, țigani, feciori mascați, un grup de instrumentiști, servitori, valeți, femeii ușoare, proxeneți, târfe, derbedei, patronul unui șopron, mușterii, trecători, vânzători de ziare, birjari, hamali, doamne în costume naționale, patronul unui magazin de obiecte optice, un client de cafea, tineri muncitori, sacagii, bragagii, brutari, oarba cu flașeta, olteni cu cobilițe, florărese...

Generic

-Armele lui Mateiu I. Caragiale – aur și verde pe fond negru (după acuarela originală a autorului).

-Zoom pe dunga roșie, subțire, orizontală din scutul imaginii. Crescând, aceasta devine o poartă monumentală, cu o dantelărie din lemn sfâșiată ici-colo, care se deschide încet spre un cer la apusul soarelui. Mișcare pe fond muzical de vals lent (partea a II-a, *violon de la mort*, din Simfonia nr. 4 de Gustav Mahler).

-Pe același fond muzical, din centrul soarelui cresc literele de aur ale titlului: *CRAIUL DE VERDE*, apoi curge genericul. La final, cu litere verzi subtitlul: film inspirat de romanul lui Mateiu I. Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*.

GRĂDINA CIȘMIGIU

Prin ceața luminoasă a apusului, se apropie o trăsură, apoi trece. Potcoavele cailor scapără pe pavaj. Trăsura se oprește la intrarea grădinii.

Pantazi – mantie cafenie, eșarfă albă, joben, baston cu măciulie strălucitoare – coboară și merge spre aleea centrală a Grădinii Cișmigiu, înghițit treptat sub umbrelele coroanelor înalte.

Se întrezăresc constelații de crizanteme și trandafiri. Frunze pe alee.

Oglinda lacului. Câteva lebede albe și negre.

Sunetul pașilor.

O pasăre de seară.

Un nor care dezvăluie treptat luna.

O siluetă masculină pe pod, fumând.

Pantazi se apropie încet de pod, urcă și se oprește aproape de silueta solitară.

LEBDS Cadrul surprinde ambele siluete ca (sus)ținători dintr-un insolit „blazon al Luceafărului” care se vede strălucind în cer și în apa lacului, ca un al doilea cer.

Pantazi

voce din off, caldă, învăluitoare.
În fața Frumosului... singurătatea devine apăsătoare... Și e o seară cu adevărat frumoasă. Se aude pocnetul tabacherei. Permiteți?

Capetele celor doi se apropie. Priviri învăluitoare de ambele părți în lumina țigarilor. Fața lui Pantazi, ochi albaștri, favoriți, mustață și barbă impecabil întreținute.

Mateiu

ușor emoționat
De multă vreme... Hm!... Chiar doream să vă cunosc.

Pantazi

zâmbet fermecător de trist.
Și s-a întâmplat într-o astfel de seară. Trage îndelung din țigară. Asemenea seri se întorc, zice-se, din trecut. Ar putea fi seara nuntirii Sulamitei... sau seara fugii din Egipt... sau atâtea altele...

Luciul neclintit al lacului. Două lebede înaintează în tandem. Mișcare abia sesizabilă.

Pantazi

voce din off.
Iubesc noaptea... Cu nesaț... Cu patimă...
Pauză. Ce s-ar putea să bem?

Imaginea Luceafărului din apă tresare și dispare.

UN BIRT ÎNTR-O PIAȚETĂ

Prin ușoara albăstrie a ceții, se zărește firma La Birtul Franțuzesc și reclama scrisă pe un geam luminat: „Ce-ți mai pierzi vremea monșer

Bea o bere cu guler.”

Pantazi intră însoțit de Mateiu.

Lume multă, rumoare, râsete, vals lent executat de trei lăutari bătrâni.

Patronul

vine grăbit în întâmpinare.

Poftiți, coane Pantazi! Votră plaț vă așteaptă. Ca întotdeauna. Poftiți! Îi conduce cu multe temenele spre o masă retrasă. Preia pelerina, jobenul și eșarfa lui Pantazi și le încredințează unui băiat cu șorț. Întoarce-te cu aperitivul, băiete! Repede!

Mateiu își scoate pelerina. O strânge grăbit, cam jeinat, se așază pe fotoliu și o înghesuie la spatele lui. Își ascunde discret manșetele roase sub mânecile surtucului. În sfârșit, își retrage ambele mâini sub masă.

Pantazi

deschide tabachera, ia o țigară.
În ciuda anilor, am rămas același
hoinar visător...

Detaliu: mâna lui așază pe masă tabachera cu blazon: lebădă de argint cu gâtul străpuns de o săgeată purpurie, în câmp albastru.

Patronul oferă flacăra lumânării de pe masă pentru aprinderea țigării. Bate din palme și cei trei lăutari brătrâni reiau cu însuflețire același vals.

Pantazi

absent la tot ce-l înconjoară continuă.
Același hoinar îndrăgostit de albastrul noptilor ca de o mare tainică în care mă scufund cu voluptate. De când mă știu, doar spre seară încep să mă simt mai eu, mai al meu. Și doar atunci mă împărtășesc din farmecul acestui oraș. Un farmec trist. *Ascultă o vreme valsul, urmărind mișcările lăutarilor bătrâni.* Cunosc cronicile tuturor mahalalelor, străduțele mizere, cântările jeluite, chiar și pietrele din caldarâm...

Mateiu

Și totuși, uneori vă rătăciți.

Pantazi

învăluit în fumul expirat.
După treizeci de ani... *ou plus...* de hălăduire în București, uneori, da, mi se mai întâmplă să mă și rătăcesc. Lucru nu tocmai lipsit de farmec...

Băiatul aduce o tavă cu două păhărele. Patronul, rămas în picioare, ușor înclinat, foarte atent la vorbele lui Pantazi, execută o serie de gesturi grațioase preluând paharele și așezându-le dinaintea celor doi.

Patronul

Vă rog să serviți, coane Pantazi!

Patronul și băiatul se retrag cu temenele.

Mateiu

În propriile mele peregrinări nocturne, v-am zărit de mai multe ori și cam peste tot, până și la gară. Întotdeauna singur, dus pe gânduri, visător...

Pantazi

Da, ne-am încrucișat de mai multe ori, încât se poate spune că ne cunoaștem destul de bine unul pe celălalt. *Ridică paharul, cu un surâs ușor amuzat către Mateiu.* Student, așa-i? *Cei doi ciocnesc. Mateiu ia doar o sorbitură. Clipește des în timp ce înghite. Pantazi bea cu lentoare până la ultima picătură. Trage din țigară. Cufundat în fumul țigării, cu pleoapele lăsate, voce schimbată.* Îți sunt dator totuși o lămurire. De dragul tinereții dūmitale, voi călca hotărârea de a rămâne „incognito”. Par un străin, dar m-am născut aici, pe Podul-de-pământ. *Băutura și-a făcut efectul. Continuă mai revigorat. Mateiu îl urmărește din ce în ce mai captivat. Tonul, ritmul, pauzele, mlădierile vocii, intonațiile variate fac din Pantazi un veritabil povestitor.* De viță sunt însă mediteraneean, un nobil grec. Cei mai vechi străbuni erau, cândva, tâlhari de apă. Călcau mările, de la Jaffa la Baleare, de la Ragusa la Tripoli... Încolo, nu mă mai fălesc cu nimic, nici chiar cu sângele vărsat sub flamurile Eteriei de ai mei, cei din ramura cu lebăda de argint.

Ușa birtului se deschide larg. Câteva capete se întorc în așteptare. Pantazi tresare și rămâne cu privirea pironită pe noul personaj care își face intrarea călcând apăsat. Masiv, „ferchezuit la deznădejde”,